

Ștefan OPREA

Inovație și creativitate

Dacă alte frumoase inițiative ieșene de anvergură artistică internațională – precum Festivalul Internațional de Dans Contemporan „Euro dans”, creat și animat preț de câteva ediții, în anii '80–'90, de regretatul balerin și coregraf Dan Brezuleanu, sau Festivalul Internațional de Teatru „Avram Goldfaden”, organizat mai multe ediții anuale la Teatrul Național „Vasile Alecsandri” – au fost pierdute pe drum, după ce își câștigaseră o condiție prestigioasă, s-au pierdut din cauze greu de acceptat (în principal, din lipsa de înțelegere și responsabilitate a celor ce ar fi trebuit să le susțină financiar), iată că ne aflăm acum în fața unui nou demers artistic de largă deschidere internațională, în care iubitorii de teatru ai urbei reacționează generos și își pun mari speranțe de continuitate: **Festivalul Internațional de Teatru pentru Copii și Tineret (FITCT)**, organizat de Teatrul „Luceafărul”, Primăria Municipiului și Consiliul Județean Iași, în parteneriat cu Centrele Culturale Francez și German din Iași. S-a desfășurat a doua ediție (**4–9 octombrie 2009**) și avem deja certitudinea că manifestarea s-a așezat cu temeinicie într-o dimensiune artistică sigură, mai mult decât onorabilă, și și-a creat un statut propriu caracterizat prin *inovație și creativitate*. Cele două concepte, care alcătuiesc mesajul Festivalului, sunt preluate din programele UNESCO, sub a cărei siglă se află. La fel s-au petrecut lucrurile și la ediția din 2008, care a avut ca generic ideea de *diversitate și dialog*. Dorința conducerii Teatrului „Luceafărul” de a conecta instituția la mișcarea teatrală internațională și la concepțiile estetice cele mai performante s-a concretizat, la ambele ediții, în participări de trupe renumite dintr-o foarte largă arie geografică și culturală, cu personalități creatoare originale și inventive. În acest sens, ideea selecționării Oltița Cîntec de a invita din străinătate alte trupe decât cele care participaseră în 2008 – tocmai pentru a deschide cât mai larg sfera stilurilor și tematicilor și pentru a oferi spectatorilor și membrilor trupei proprii șansa unei cunoașteri cvasicomplete a ceea ce se petrece pe plan mondial în teatrul pentru copii și tineret – a fost și rămâne excelentă. Astfel, dacă la prima ediție, Festivalul a avut pe afiș spectacole din Franța, Elveția, Spania, Rusia, Indonezia, Cipru și S.U.A., anul acesta spectatorii (de toate vârstele!) au putut face cunoștință cu creatorii altor trupe precum: *Puzzle Théâtre-Canada*, *Bodecker&Neander* Germania, *I Burattini dei Ferrari* – Italia, *Serez de Luz Teatro* – Brazilia, *Teatrul Academic Rivne* – Ucraina, *La Negra Maria Teatro* – Chile, *Papierthéâtre* – Franța. Acestora li s-au alăturat, bineînțeles, teatre de copii și tineret din România: *Teatrul Puck* – Cluj-Napoca, *Teatrul „Gulliver”* – Galați, *Teatrul Ariel* – Târgu Mureș, *Teatrul de garaj și curte* – Timișoara, *Teatrul Gong* – Sibiu, *Teatrul „Mihai Popescu”* – Târgoviște și, evident, *Teatrul „Luceafărul”* – Iași; o desfășurare, deci, de forțe creative impresionante prin diversitatea propunerilor repertoriale și stilistice, dar și prin unicitatea ideii că teatrul este limbaj universal, adesea dincolo de cuvinte, valorificând mijloacele vizualului, muzicii și corporalității.

Festivalul nu a avut caracter competițional, deci, nu s-au făcut ierarhizări și nu s-au acordat premii – doar un trofeu frumos, conceput de artistul plastic Dragoș Pătrașcu. Publicul (de la cei mai mici spectatori, la tineri și bunici) a primit

toate spectacolele cu entuziasm și și-a făcut, desigur, propriile ierarhizări după criterii specifice vârstelor. În ce ne privește, am prețuit în mod deosebit câteva spectacole, ca de pildă, cel al mimilor Alexander Neander și Wolfram von Bodecker (Germania), doi artiști formați la școala lui Marcel Marceau și foști colaboratori ai celebrului mim francez; ei au evoluat impecabil în spectacolul *Silence!* folosind elemente ale pantomimei clasice. Îi păstrăm, de asemenea, printre preferații noștri pe artiștii brazilieni Lily Curcio și Abel Saavedra care, conduși de cunoscutul regizor Nani Colombaioni, ne-au încântat cu măiestria lor prin spectacolele *The Acrobat* și *Pipistrello*. În cel dintâi sunt puse în lumină modernă cele mai utilizate elemente ale clovneriei tradiționale, iar în cel de-al doilea sunt îmbinate ingenios două universuri distincte: cel al clovnilor și cel al păpușii. Mâna maestrului Colombaioni i-a purtat pe actori spre adevărate performanțe. În sfârșit (deși ar trebui să vorbim despre mulți alți participanți merituoși), mai remarcăm evoluția italienilor din trupa *I Burattini dei Ferrari* – artiști care poartă pe umerii lor o tradiție păpușărească de 120 de ani, familia Ferrari fiind cunoscută și prețuită nu numai în Italia, ci în întreaga lume, pentru stilul original în care îmbină tradiția cu modernitatea, măștile *Commediei dell'Arte* cu cele specifice teatrului de păpuși și comedia cu cabaretul. Printre punctele lor de mândrie se află colaborările cu personalități distinse ale teatrului și filmului, precum Dario Fo și Bernardo Bertolucci (au participat la realizarea filmului *1900* al acestuia din urmă). Spectacolul lor, *Morgana*, în regia lui Giordano Ferrari și scenografia lui Umberto Zarotti și avându-le în distribuție – pe lângă aceștia doi – pe Daniela Ferrari și Manuela Ronchini, a fost o demonstrație de virtuozitate învăluită în muzică de Ceaikovski, Mozart, Grieg și Ponchielli.

Suntem, desigur, nedrepti cu artiștii care au susținut spectacolele *Hurry Up!* (Canada), *A Robinson* (Franța), *The Forest Song* (Ucraina), *Tiny Stories from the Earth, Sky und Sea* (Chile), *1, 2, 3... circus* (Târgoviște), *Dănilă Prepeleac* (Cluj-Napoca), *Castelul din Carpați* (Galați), *Animale de hârtie* (Târgu Mureș), *Visul unei nopți de vară* (Sibiu), *Paricidul* (Timișoara) – pe care nu avem posibilitatea decât să-i cităm și să-i apreciem în bloc pentru profesionalitatea și generozitatea cu care și-au dăruit talentul în contextul Festivalului.

Nu putem să nedreptățim, însă, gazdele, cu atât mai mult cu cât Teatrul „Lucafașul” s-a prezentat cu două premiere: *Albinuța*, un delicat și discret educativ spectacol pentru cei mici, realizat de regizorul Ion Ciubotaru după cartea omonimă a poetului Grigore Vieru. Este o lecție – fără didacticism, totuși – despre lucrurile mici, dar esențiale, ale copilăriei, despre literele alfabetului, minunile naturii, ale familiei, ale dragostei pentru tot ce e bun și frumos în viață. Spectacol interactiv de poezie, muzică și imagine colorată și dinamică, *Albinuța* s-a bucurat de o primire emoționantă din partea micilor spectatori, care au umplut pînă la refuz sala teatrului. Ni s-a părut semnificativ faptul că la intrarea în teatru numărul spectatorilor era dublu față de capacitatea sălii, cei care n-au reușit să intre izbucnind în plâns; încât actorii au fost nevoiți să le promită că vor juca două spectacole la rând, ceea ce s-a și întâmplat.

Cea de-a doua premieră a teatrului-gază, *Aventurile baronului Münchhausen* (repovestite de Ion Sapdaru și Gabriel Andronache) a îmbinat ingenios sfera realului cu cea a imaginarului și fanteziei, realizînd momente de o spectaculozitate remarcabilă mai ales în partea întâi (cea de-a doua parte fiind mai monotonă și mai restrânsă în limitele dialogului calm). S-au remarcat, dintre interpreți, Liviu Smântânică în rolul simpatic-mitomanului baron și Ion Agachi într-un crochiu de aleasă comicitate – cel al generalului rus ai cărui creieri, îmbibați de vodcă, ard la propriu cu flăcări înalte.

Liviu SMÂNTÂNICĂ în *Aventurile baronului Münchhausen*

Pentru că spectacolele acestea au fost premiere, consemnăm genericele lor: **Albinuța**, după Grigore Vieru. Regia și adaptarea scenică: Ion Ciubotaru. Scenografia: Mihai Pastramagiu. Muzica: Simion Filimon, Gigi Șfaițer. Cu: Gabriela Andrei/Mariana Ivanov, Beatrice Volbea/Beatrice Engel, Liliana Mavriș-Vârlan/Iulia Deloiu Trif, Ionela Arvinte, Emanuel Florentin, Raluca Pintilie, Dumitru Georgescu (student).

Aventurile baronului Münchhausen. Regia: Ion Sapdaru. Decorurile: Mihai Pastramagiu. Costumele: Alina Dincă Pușcașu. Mișcarea scenică: Alice Șfaițer. Cu: Liviu Smântânică, Emanuel Florentin, Ion Agachi, Gigi Șfaițer, Toma Hoge, Cristian Gheorghiu, Gabriel Lazăr, Adi Diaconu, Adrian Buliga, Cătălin Cucu, Liliana Mavriș Vârlan, Viorel Vârlan, Ionuț Gînju, Mariana Ivanov, Cristina Anca Ciubotaru, Raluca Pintilie și copilul Teodora Gheorghiu.

Putem afirma fără rezerve: FITCT a fost un succes al Teatrului „Luceafărul” și o bucurie pentru cei 5.600 de spectatori (plătitori).